

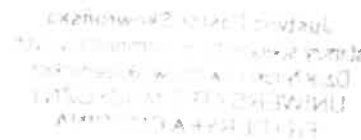
Ustanów, 4 grudnia 2025 r.

Prof. dr Krzysztof Herdзин

Dziedzina: sztuki muzyczne

Dyscyplina artystyczna: instrumentalistyka

Miejsce pracy: Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy

**Recenzja dorobku dr. Marcina Wortmanna sporządzona w związku
z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki,
w dyscyplinie sztuki muzyczne.**

ZLECENIODAWCA RECENZJI

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie, ul. Okólnik 2, 00-268
Warszawa, za pośrednictwem Rady Doskonałości Naukowej w Warszawie, pl. Defilad
1, 00-901 Warszawa, reprezentowanej przez Pana Jerzego Denekę.

Do pisma powołującego mnie do sporządzenia niniejszej opinii dołączone były
następujące załączniki:

1. Wniosek o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora
habilitowanego w dziedzinie sztuki muzyczne, w dyscyplinie sztuki muzyczne
2. Kopie dokumentów potwierdzające posiadanie stopnia doktora
3. Autoreferat
4. Informacja i dokumentacja o działalności artystycznej
5. Informacja i dokumentacja o działalności naukowej, dydaktycznej, organizacyjnej

Warunki nadania stopnia doktora habilitowanego zostały unormowane w art. 219
ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2020 r. poz. 85, 374, 695, 875,
1086, z 2021 r. późn, 159). Zgodnie z wymienionymi wymaganiami dr Marcin
Wortmann posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące

znaczny skład w rozwój określonej dyscypliny, w tym 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne, będące w autoreferacie opisane jako dzieło artystyczne.

INFORMACJE O KANDYDACIE

Dr Marcin Wortmann urodził się w 1980 r. w Jarocinie. Ukończył Państwową Szkołę Muzyczną I i II stopnia im. Oskara Kolberga w Radomiu (specjalność wiolinistyka 1999). Po przesłuchaniach do musicalu *Miss Saigon* w warszawskim Teatrze ROMA znalazł się w zespole teatru w dwóch rolach: skrzypka orkiestrowego i wokalisty.

Następnie ukończył wokalistykę jazzową w klasie Izy Zając w Policealnym Studium Jazzowym im. Henryka Majewskiego w Warszawie (2004 r.); śpiew solowy w klasie prof. dra hab. Włodzimierza Zalewskiego na Wydziale Wokalno-Aktorskim UMFC w Warszawie (2013 r.); Środowiskowe Studia Doktoranckie UMFC w Warszawie (2015-2020 r.). W 2020 roku na podstawie rozprawy doktorskiej: *Rola emisji klasycznej wobec współczesnych technik wokalnych wykorzystywanych w musicalu na przykładzie twórczości Stephena Sondheim'a*, uzyskał stopień doktora sztuki.

Należy do grona najbardziej doświadczonych i chętnie zapraszanych wokalistów musicalowych, sam ma na swoim koncie ponad 4000 zagranych spektakli. W trakcie pracy w Teatrze Muzycznym ROMA wziął udział w 15 produkcjach (*Miss Saigon*, *Piotruś Pan*, *Grease*, *Koty*, *Taniec Wampirów*, *Akademia Pana Kleksa*, *Upiór w Operze*, *Les Misérables*, *Aladyn Jr*, *Deszczowa Piosenka*, *Mamma Mia*, *Piloci*, *Rock of Ages*). W Teatrze Muzycznym im. Danuty Baduszkowej w Gdyni wystąpił w musicalu *FAME*, w Teatrze Muzycznym CAPITOL we Wrocławiu zagrał w musicalu *A Chorus Line*, w Teatrze Muzycznym w Toruniu w musicalu *Jesus Christ Superstar*, w łódzkim Teatrze Muzycznym pojawił się w musicalach: *Les Misérables* oraz *Madagaskar*, w Operze i Filharmonii Podlaskiej w Białymstoku w musicalach *Doktor Żywago* i *West Side Story*, w Teatrze Muzycznym w Poznaniu w musicalu *Irena-historia I. Sendlerowej*, na deskach warszawskiego Teatru Syrena w spektaklach *Net to Normal*, *Halo Szpicbródka*, *Rock of Ares*, *Bitwa o Tron -musicalowy talent show*, *Kajko i Kokosz*. Z kolei w Operze na Zamku w Szczecinie wystąpił w musicalu *My Fair Lady*, a w Operze Krakowskiej w musicalu *Kopernik*.

Nie jest mu obcy repertuar klasyczny, brał udział w operetce Franza Lehara *Wesoła Wdówka* (Operetka Warszawska 2007) operach Benjamin Brittena *Sen Nocy Letniej* i *Gwałt na Lukrecji* (scena kameralna Teatru Wielkiego – Opery Narodowej 2012/2013).

Pan Marcin Wortmann jest cenionym pedagogiem. Jego doświadczenie pozwoliło mu na obejmowanie stanowiska kierownika wokalnego profesjonalnych produkcji musicalowych: *Matylda* i *Chłopcy z Palcu Broni* (2024) w Teatrze Kameralnym w Bydgoszczy (2022), *Matylda* w Teatrze Syrena w Warszawie (2022), *Fairplay* w Teatrze WAM w Warszawie (2021), *Złap mnie, jeśli potrafisz* (2023) i *Dracula* (2024) w Teatrze Muzycznym w Łodzi, a także spektaklu *Proces* w krakowski Teatrze Bagatela (2025).

W 2022 roku otrzymał Nagrodę dla Najlepszego Wokalisty Musicalowego podczas XVI edycji Teatralnych Nagród Muzycznych im. Jana Kiepury.

Od 2017 roku jest zatrudniony na Wydziale Wokalno-Aktorskim UMFC w Warszawie - w latach 2017-2018 jako koordynator ds. logistycznych i programowych specjalności musical, a od 2020 r. do chwili obecnej na stanowisku asystenta. Prowadzi indywidualne zajęcia ze stylistyki musicalowej.

Od 2006 r. prowadzi jako kierownik muzyczny i nauczyciel emisji głosu Warsztatową Akademię Musicalową w Warszawie.

W latach 2018-2020 pracował jako nauczyciel śpiewu w Policealnym Studium Wokalno-Aktorskim w Białymstoku.

W Instytucie Wokalistyki Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu od 2021 r. do dziś zatrudniony jest na stanowisku adiunkta. Prowadzi zajęcia ze stylistyki musicalowej, emisji głosu, zajmuje się przygotowywaniem wokalnym studentów do spektakli dyplomowych.

Pan Marcin Wortmann aktywnie organizuje warsztaty dla młodzieży. Wśród nich warto zwrócić uwagę na: warsztaty w Pałacu Młodzieży w Warszawie, w Warsztatowej Akademii Musicalowej w Warszawie, warsztaty dla dzieci i młodzieży w Teatrze Syrena w Warszawie, warsztaty prowadzone we współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Grocholic i Okolic.

Na niwie działalności pedagogicznej i naukowej wyróżniają się także jego sukcesy: w latach 2016–2017 koordynator ds. logistycznych i programowych dla specjalności musical w UMFC w Warszawie; organizator I Akademickiej Konferencji Naukowej AKADEMUSICAL w Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu (2024); wykład na LXIV Kursie Pedagogiki Wokalnej w Dusznikach-Zdroju, wykład w ramach doskonalenia zawodowego nauczycieli w Zespole Państwowych Szkół Muzycznych "Bednarska" w Warszawie.

DZIEŁO ARTYSTYCZNE

Wskazane przez Habilitanta dzieło artystyczne, stanowiące podstawę do ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, to cztery albumy CD zawierające polskie musicale:

- *Przypadki Robinsona Crusoe* muzyka: Jakub Lubowicz, teksty piosenek: Jakub Szydłowski (2019)
- *Kajko i Kokosz. Szkoła latania* muzyka muzyka: Jakub Lubowicz, teksty piosenek: Jakub Szydłowski (2021)
- *Bitwa o tron-musicalowy talent show* muzyka: Tomasz Filipczak, teksty piosenek: Jacek Mikołajczyk (2022)
- *Irena - historia Ireny Sendlerowej* muzyka: Włodek Pawlik, teksty piosenek: Mark Campbell (2023)

OPIS DZIEŁA

Zestawienie wyłącznie polskich musicali prezentowanych na scenie w chronologicznym porządku, co roku od momentu uzyskania przez Habilitanta stopnia doktora, jest bardzo dobrym wyborem. Pozwala prześledzić, jak przebiegał jego rozwój wokalny, jak różne były postaci w które się wcielał i w związku z tym, jak musiał pracować nad poszerzeniem swojego warsztatu aktorskiego, jak rozwijała się jego świadomość i dojrzałość. Jak przeistaczał się coraz bardziej z aktora typowo musicalowego w aktora dramatycznego. Jak jego instynktowne wycucie muzyki pozwalało na swobodne, czasem wręcz imponujące przechodzenie od klasycznej techniki wokalnej do musicalowej.

*Pierwsza pozycja *Przypadki Robinsona Crusoe* jest produkcją Teatru Muzycznego ROMA skierowaną do dzieci i młodzieży. Płyte zrealizowano w teatralnym studio nagrań, realizatorami byli Piotr Skórka i Leszek Kamiński. W nagraniach wzięło udział 12 muzyków (flet, klarnet, obój, fagot, kwartet smyczkowy, fortepian, syntezatory, gitara, gitara basowa, instrumenty perkusyjne). Muzycy stosowali sporo "nakładek" polegających na dogrywaniu przez jedną osobę kolejnych partii instrumentów (kilka fletów, kilka klarnetów) co w efekcie dało bardzo bogate i nasycone brzmienie całości. Marcin Wortmann kreuje w tej sztuce kilka postaci: Marynarz, Niewolnik oraz Piętaszek.

Na płycie znalazło się 7 utworów:

1. *Rekrutacja*
2. *Magnetyczny tajfun*
3. *Więzienna fuga*
4. *Robinsonie, przewódź nam*
5. *Imię twe: Piętaszek*
6. *Wątpliwości brak*
7. *Czerwony książyc lśni*

Muzyka Jakuba Lubowicza jest lekka i niezobowiązująca, słysząc w niej odniesienia do szant, reggae i muzyki pop. Niestety, w załączonych piosenkach nie ma zbyt wiele miejsca na prezentację walorów głosowych Habilitanta, pojawia się jako II, III plan i trzeba bardzo wyteżyc uwagę, aby wysłyszeć jego partie wokalne. Sądzę, że gdybym mógł oglądać go na scenie - z pewnością całościowy odbiór jego ról (interpretacja aktorska, ruch, taniec i śpiew) byłby pełniejszy.

*Kolejne nagranie to *Kajko i Kokosz. Szkoła latania*. Przedstawienie warszawskiego Teatru Syrena oparte na legendarnej już dziś serii komiksów Janusza Christy. Sesje nagraniowe odbyły się w teatralnym studio, realizatorami byli Piotr Skórka, Jakub Niedźwiedz i Leszek Kamiński. Zespół muzyczny składał się z 5 osób (skrzypce, gitara, fortepian i syntezatory, gitara basowa, perkusja). Na płycie znalazło się 5 utworów:

1. *W wesołym Mirmilowie*
2. *Coś twórczego z siebie daj*
3. *Chcę oderwać się od ziemi*

4. *Sesja z jodłowaniem*

5. *Kajko i Kokosz*

Marcin Wortmann wciela się w postać kasztelana Mirmiła. Kompozytor Jakub Lubowicz wymyślił dla tej postaci bardzo wymagające zadania wokalne, wymagające nienagannej techniki, doświadczenia i sprytu. Obok utworów mieszczących się w szeroko pojętym stylu pop, kasztelan Mirmił musi dysponować także emisją charakterystyczną dla muzyki soul (z typowymi dla niej ornamentami, frazowaniem), a także techniką tyrolskiego jodłowania. Habilitant wywiązuje się z tych zadań celująco. Moją uwagę zwróciła dbałość o kontrasty dynamiczne wynikająca z interpretacji tekstu i niuansów opowiadanych historii. Bez wątpienia jego kreacja jest jedną z najważniejszych w całym przedstawieniu.

*Następna pozycja do oceny to nagranie musicalu *Bitwa o tron-musicalowy talent show* zrealizowane także w warszawskim Teatrze Syrena i teatralnym studio. Realizatorami byli: kompozytor Tomasz Filipczak i Filip Kuncewicz. Muzyka została rozpisana na kwartet instrumentalistów (instrumenty klawiszowe, gitara, gitara basowa, perkusja).

Na płycie znalazło się 8 utworów:

1. *Elekcyjny show*
2. *Ja chcę pierwszym być*
3. *Najfajniejszy polski król*
4. *Nie chcę być twój*
5. *We mnie jest moc*
6. *Chce Cię rozebrać*
7. *Bitwa o tron – finał*
8. *Ukłony – megamix*

Arcyciekawym pomysłem na ten spektakl było przedstawienie widzom telewizyjnego talent show w formie śpiewanej lekcji historii, ukazującej postaci polskich królów elekcyjnych (Stefan Batory, Henryk Walezy, August II Mocny, Jan III Sobieski, Stanisław August Poniatowski, Zygmunt III Waza, Władysław IV Waza) wraz ze zmieniającymi się stylistykami wykonywanych przez nich piosenek, typowych dla kraju ich pochodzenia, bądź sposobu, charakteru sprawowanej przez nich władzy. Np. Zygmunt III ze szwedzkiej dynastii Wazów śpiewa utwór nawiązujący do Abby, a August II Mocny z niemieckiej Saksonii (którego gra Marcin Wortmann) łączy

metalowe brzmienia bliskie zespołowi Rammstein i finezyjny barok. Jak sam artysta wspomina w autoreferacie: *znając moje warunki głosowe i wykształcenie, jakie odebrałem, twórcy musicalu stworzyli piosenkę "We mnie jest moc", która była do tej pory najtrudniejszym wyzwaniem wokalnym, z jakim przyszło mi się zmierzyć w całej mojej karierze aktora musicalowego. Niebagatelny czas trwania utworu to 7 minut i 42 sekundy, podczas którego za pomocą warstwy tekstowo-muzycznej ukazują dualizm postaci Augusta II Mocnego, wprowadzając słuchacza w lata sprawowanej przez niego dwukrotnie władzy na tronie Polski, w latach 1697–1706 i 1709–1733. Stylistyki wykonawcze utworu osadzono w muzyce rockowej, sugerując się twórczością niemieckiej grupy Rammstein, oraz barokowej muzyce instrumentalno-wokalne, odnosząc się do twórczości kompozytorów epoki i czasów panowania Augusta II Mocnego. Cała trudność polegała na radykalnych i natychmiastowych zmianach w fizjologicznym ustawieniu elementów traktu głosowego oraz wykorzystania w zupełnie odmienny sposób przestrzeni rezonujących. Celem takiego zabiegu było ukazanie różnic stylistycznych obu tak skrajnych gatunków muzycznych, mających odzwierciedlenie w dualizmie kreowanej przeze mnie postaci Augusta II Mocnego. Nie byłoby to możliwe, gdyby nie trening wokalny oparty na klasycznym kształceniu głosu w czasie studiów na UMFC w Warszawie.*

*Ostatni element dzieła artystycznego jest musical *Irena - historia Ireny Sendlerowej*, wystawiony w Teatrze Muzycznym w Poznaniu. Nagrania zrealizowano w Free Fly Music Studio w Poznaniu, wzięło w nich udział 17 muzyków (w tym Włodek Pawlik oraz autor orkiestracji Łukasz Pawlik). W spektaklu Marcin Wortmann kreuje postać Adama-męża głównej bohaterki Ireny Sendlerowej.

Na płycie znalazły się 4 utwory:

1. *Ja nie odejdę stąd*
2. *Pozwól jej żyć*
3. *W życiu tak już jest*
4. *Życie ucieka*

Utwory wykonywane przez Habilitanta wykazują wyraźną, radykalną zmianę stylistyczną, jakościowy zwrot w stosunku do jego wcześniejszych realizacji fonograficznych. Podczas gdy poprzednie nagrania charakteryzowały się lekkością, żartobliwością i celową pastiszowością, najnowszy repertuar przybiera formę poważną,

ekspresyjną, miejscami dramatyczną, co znajduje odzwierciedlenie zarówno w konstrukcji muzycznej, jak i sposobie prowadzenia narracji dźwiękowej. Zmianie ulega także strategia wokalna: po raz pierwszy ujawnia się pełne spektrum możliwości głosowych wykonawcy, obejmujące subtelne niuanse barwowe, zróżnicowaną emisję oraz precyzyjnie kontrolowaną ekspresję i artykulację. Rezultatem jest dojrzała, artystyczna wypowiedź o zdecydowanie większym ciężarze estetycznym i emocjonalnym.

KONKLUZJA

Pan Marcin Wortmann bez wątpienia należy do elity polskich wokalistów musicalowych. Jest nie tylko świadomym i doświadczonym artystą scenicznym, ale również lubianym pedagogiem i organizatorem życia kulturalnego. Od lat konsekwentnie rozwija udoskonalaną przez lata metodykę nauczania sztuki wokalne. Studenci i uczestnicy warsztatów podkreślają jego charyzmę, wzmacniającą pedagogiczny autorytet i ułatwiającą proces dydaktyczny. Imponujący dorobek (4000 zagranych spektakli!), ponadprzeciętna muzykalność oraz efektywność jego działań lokują go w gronie czołowych pedagogów i reprezentantów musicalowej sztuki wokalne w Polsce. Jego osiągnięcia bez wątpienia stanowią znaczny wkład w rozwój dyscypliny sztuki muzyczne.

Działając na podstawie art. 219 oraz 221 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2022 r. póź. 574, z późn. zm.) stwierdzam, że Habilitant spełnia warunkujące przesłanki i niniejszym wnoszę o nadanie dr. Marcinowi Wortmannowi stopnia doktora habilitowanego sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne.

Prof. dr Krzysztof Herdzin

